Приложение № 15 към т. 1, буква „о“

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА
„ПРИОБЩАВАЩА И СИГУРНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА“

1. ОПИСАНИЕ НА ПРОГРАМАТА

През последните години се прилагат устойчиви политики, насочени към превенция и интервенция на насилието и тормоза и към създаване на подкрепяща и сигурна образователна среда. Същевременно системното взаимодействие остава предизвикателство, доколкото прилагането му зависи от конкретната образователна институция. Превенцията на насилието и тормоза в училищата и детските градини и създаването на сигурна образователна среда изискват прилагането на цялостен и системен подход, който може да се постигне, като се ангажира и развива цялата образователна общност. Програмата за сигурна образователна среда и за превенция на насилието и тормоза в училищата „Стъпки заедно“ се базира именно на такъв цялостен и системен образователен подход за работа и включване на всички участници в образователния процес: деца, ученици, учители, родители, представители на местната общност и други заинтересовани страни. Това я прави подходяща за прилагане в детските градини и училищата. Ключов момент при превенцията и справянето с агресията и насилието в образователните институции е привличането на родителите като партньор. За целта по програмата са предвидени дейности за подкрепа на родителите в рамките на Програма „Стъпки заедно“, които се изпълняват в детските градини и училищата.

Дейностите по Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“, 2025 г. са осъществени в 52 училища по Модул 1 и в 28 детски градини по Модул 2. С одобреното финансиране на проектите на тези институции са включени 3443 деца, 359 учители и 3701 родители – за детските градини, както и 16 108 ученици, 1 001 представители на ученически съвети, 1669 учители и 9623 родители – за училищата. По Модул 3 от програмата, насочен към развиване на социално-емоционални умения на учениците от начален етап, са обучени 5376 от 31 училища (за всяко училище ученици от две паралелки), 252 учители и директори/зам.-директори (по 9 души от училище), както и са реализирани 393 броя уроци за формиране на социално-емоционални умения и са се включили 5376 родители.

Училищата и детските градини, класирани по Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“, оценяват дейностите по програмата като изключително

необходими и полезни, отразяващи потребността от създаване на условия за сигурна образователна среда и за методическо подпомагане на този процес.

Превенцията на агресията и насилието, както и гарантирането на благополучието на децата и учениците в образователните институции са едни от водещите политики на Министерството на образованието и науката, което налага необходимостта от продължаване на националната програма и разширяване на обхвата й по отношение на броя детските градини, както и по отношение на включването на нови дейности.

Въвеждането на Програмата „Стъпки заедно“ посредством Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ е значителен принос в постигането на приобщаваща и позитивна образователна среда посредством прилагане на цялостен подход за сигурна образователна среда, но резултатите биха били много по-устойчиви, ако те се измерят, оценят и се изведат предизвикателствата и възможностите за развитието й. Това изисква в Националната програма за 2026 г. да се въведе нов Модул 2. „Мониторинг и оценка на резултатите от прилагането на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ в детските градини и училищата“.

Съвременната образователна система е изправена пред нарастващи предизвикателства, свързани освен с превенцията на насилието и агресията в училище и с осигуряването на равен достъп до качествено образование и на ефективна подкрепа на ученици с различни образователни потребности. В този контекст създаването и поддържането на приобщаваща и сигурна образователна среда е ключов приоритет на държавната политика в областта на образованието. Приобщаващата образователна среда предполага системен подход за идентифициране и преодоляване на бариерите в ученето и участието чрез предоставяне на адекватна педагогическа, психологическа и ресурсна подкрепа. Необходимо е да се акцентира върху развитието на училищни политики и практики за ранно разпознаване на специфични обучителни трудности, прилагане на диференцирано обучение, индивидуални и групови интервенции, както и повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в хетерогенна учебна среда. За целта Националната програма за 2026 година се разширява по отношение на обхвата на дейността й, като се поставя акцент на приобщаването на учениците с бариери в ученето и участието, и по-конкретно на учениците с обучителни трудности. В този смисъл са включени дейности, свързани с ранното разпознаване на индикатори за обучителни трудности, включително за дислексия, дисграфия и дискалкулия, които в началните етапи на обучение често остават неустановени. Това става с въвеждането на нов Модул 3. „Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование“, който допринася за изграждането на подкрепяща, приобщаваща и устойчива образователна среда, в която

ранната подкрепа се реализира като споделена отговорност между учители, родители и училищни специалисти, гарантирайки положителен психо-социален климат и равен достъп до качествено образование за всеки ученик.

Основният фокус на модула е насочен към ученици, обучаващи се в общообразователни училища, които са без наличие на официално установени специални образователни потребности, но които проявяват устойчиви затруднения в усвояването на учебното съдържание. Програмата предлага интегриран, системен и междусекторен подход, който активира координирани действия на всички заинтересовани страни в училищната общност с цел ранна превенция, навременна интервенция и устойчиво подобряване на образователните резултати.

Иновативният елемент на модула се изразява в разработването и внедряването на съвременна методологическа рамка, включваща достъпен и лесен за прилагане инструмент за първоначален скрининг. Чрез него началният учител получава възможност за бърза, обективна и стандартизирана идентификация на ученици в риск от обучителни трудности, които при необходимост може да бъдат насочени и към по-задълбочена оценка от логопед, психолог или друг специалист според състоянието на ученика. Инструментът е допълнен от специализирано практическо методическо ръководство, съдържащо приложими модели, сценарии за педагогическо взаимодействие и насоки за адаптиране на учебните стратегии и образователната среда. Това позволява предоставянето на целенасочена подкрепа в рамките на груповата организация на обучението, без необходимост от преждевременно преминаване към индивидуализирани форми на обучение.

Процесът на развитие на учениците с множество увреждания е продължителен, обусловен от здравословното им състояние, интелектуалното и физическото им развитие. В световната практика е установено, че тези ученици усвояват и надграждат знания и професионални умения в зависимост от увреждането си и от физическото, психическото и емоционалното си състояние. Международните изследвания доказват, че най-сензитивният период за обучение на младежите с увреждания е след 17-годишна възраст. Учениците със специални образователни потребности (със сензорни, интелектуални и физически увреждания) се обучават в специалните училища за ученици със сензорни увреждания и в центровете за специална образователна подкрепа до завършване на XII клас, а съществуващите професионални центрове не предлагат подходящо обучение, съобразено със специфичните особености в развитието им след напускането на образователната институция. От друга страна, откъсването на младежите от дългогодишната им среда и промяната на екипа от специалисти им влияе силно и води до фрустрация. Екипът в образователната институция взаимодейства с тях със специфични методи и средства, които

не са познати за външни хора. Това затруднява учениците при общуването им в социума и нарушава повишаването на социалната им компетентност. След завършване на XII клас обикновено остават вкъщи с близки или асистенти, които се грижат само за битовите им нужди. Това изисква реализирането на модул, насочен към организиране и осъществяване на продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности (със сензорни, интелектуални и физически увреждания), завършили специалните училища за ученици със сензорни увреждания и центровете за специална образователна подкрепа (ЦСОП), с цел осигуряване на комплексна подкрепа за професионална им реализация и социалното им приобщаване. Модулът включва дейности, които обединяват професионално обучение, практика, рехабилитация, терапия и социална подкрепа в единен модел, прилаган от мултидисциплинарен екип от педагогически специалисти, терапевти и други професионалисти, които притежават специфична експертиза в работата с лица с увреждания.

2. ЦЕЛИ И ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Националната програма „Приобщаваща и сигурна образователна среда“ – 2026 г. е разработена в съответствие с приоритетна област 5. „Ефективно включване, трайно приобщаване и образователна интеграция“ и с приоритетна област 4. „Сплотени училищни общности и системна работа с родителите“ на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030).

Обща цел

Осигуряване на условия за създаване на сигурна образователна среда в детските градини за методическа подкрепа на този процес като средство за превенция на агресията и тормоза сред децата и учениците.

Мониторинг и оценка на резултатите, постигнати с тригодишното прилагане на Програмата в образователните институции и изготвяне на инструмент за оценка на постигнатите резултати.

Повишаване на професионалната компетентност на началните учители за ранна идентификация на обучителни трудности, включително дислексия, дисграфия и дискалкулия, и за прилагане на ефективни стратегии за приобщаващо образование на ученици с такива затруднения.

Създаване и прилагане на устойчив модел за професионално продължаващо обучение, личностно развитие и социално приобщаване на младежи със сензорни, интелектуални и физически увреждания в защитена образователна и трудова среда.

Специфични цели

- създаване на условия за развитие и ангажиране на общността в детската градина с реализирането на дейности за създаване на сигурна образователна среда и за превенция на агресията и насилието;

- създаване на условия за подкрепа и утвърждаване на образователна култура, основана на взаимно уважение, равно достойнство, справедливост и насърчаване на информирано и компетентно участие на всички в общността на детската градина;

- създаване на условия за подкрепа между педагогическите специалисти в детските градини и подобряване на практиките чрез професионални учещи общности;

- подобряване на взаимодействието между детските градини и родителите;

- осигуряване на условия за осъществяване на мониторинг и оценка на резултатите от прилагането на Програмата „Стъпки заедно“ – цялостна програма за сигурна училищна среда, като инструмент за превенция на насилието и тормоза в образователните институции, осъществена посредством Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“, както и за извършване на анализ на дейността;

- разработване и внедряване на съвременна методологическа рамка, включваща достъпен и лесен за прилагане инструмент за първоначален скрининг на маркери за риск от обучителни трудности, включително дислексия, дисграфия и дискалкулия, при ученици в I – IV клас, както и ръководство за подкрепа и преодоляване на обучителните трудности с конкретни стратегии и техники;

- осигуряване на подготовка на учители в начален етап на основното образование за повишаване на уменията им за модифициране на учебната среда и на работните задачи за ученици с маркери за риск от обучителни трудности;

- развитие на професионални, трудови и социални умения на младежи с увреждания, необходими за по-независим живот и трудова реализация;

- преодоляване на социалната изолация и повишаване качеството на живот на младежи с увреждания;

- осигуряване на плавен преход от училищно образование към защитена или подкрепена трудова заетост;

- подкрепа на семействата на младежите с увреждания, включително създаване на условия за възстановяване на трудовата активност на родителите;

- апробиране и разпространение на иновативен модел, съчетаващ професионално обучение, терапия, рехабилитация и социална подкрепа.

Териториален обхват на програмата: **национален.**

3. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

Модул 1 „Детска градина без агресия за сигурна образователна среда“:

- брой детски градини, в които е реализиран цялостен подход за превенция на агресията и за създаване на сигурна образователна среда – до 60;
- брой деца, включени в дейностите по модула – до 1800;
- брой педагогически специалисти, включени в дейностите по модула – до 1200;
- брой родители, включени в дейностите по модула – до 3000.

Модул 2 „Мониторинг и оценка на резултатите от прилагането на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ в детските градини и училищата“:

- брой изготвени инструменти за оценка на резултатите от НП „Без агресия за сигурна образователна среда“, посредством която се изпълнява Програмата „Стъпки заедно“ – 1 бр. карта за оценка;
- оценени образователни институции – детски градини и училища в 28 области, работили по НП „Без агресия за сигурна образователна среда за периода 2023 – 2025 г., – 90 бр. институции – до 3 бр. в област;
- изготвен анализ с резултатите от оценката, предизвикателствата и препоръките.

Модул 3 „Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование“:

- брой разработени инструменти за скрининг на маркери за риск от обучителни трудности – 1 бр.;
- брой училища, в които е въведено „Методическо ръководство за подкрепа и преодоляване на обучителните трудности в класната стая в начален етап“ – до 50 училища;
- брой обучени учители в начален етап – до 500 души;
- брой подкрепени ученици (без установени специални образователни потребности, но с маркери за риск от обучителни трудности) – до 5000 ученици.

Модул 4 „Подкрепа за продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности“

- брой младежи с увреждания, включени в продължаващо професионално обучение – до 20;
- брой разработени и прилагани програми за обучение, практика и терапия – до 5;
- брой младежи, придобили базови трудови и професионални умения – до 20;

- брой младежи, включени в подкрепена или защитена заетост – до 20.

4. ЦЕЛЕВА ГРУПА

Модул 1. Детска градина без агресия за сигурна образователна среда:

- деца, педагогически специалисти и родители.

Модул 2. Мониторинг и оценка на резултатите от прилагането на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ в детските градини и училищата:

- експерти от 28 РУО;
- 56 оценители – координатори по НП „Без агресия за сигурна образователна среда“ и ментори по Програмата от РЦППО;
- до 90 образователни институции – детски градини и училища, работили по НП „Без агресия за сигурна образователна среда“, по 3 от област.

Модул 3. Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование:

- учители в начален етап на основното образование (I – IV клас);
- ученици в общообразователните училища с маркери за риск от обучителни трудности;
- родители на ученици от начален етап.

Модул 4. Подкрепа за продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности

- младежи на възраст от 16 до 29 години с трайни: сензорни увреждания (зрителни, слухови, комбинирани); интелектуални затруднения; физически увреждания; множество увреждания.
- учители, други педагогически специалисти, терапевти, рехабилитатори;
- родители.

5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Модул 1. Детска градина без агресия за сигурна образователна среда:

- надградени умения на педагогическите специалисти за справяне с агресията при децата, изграждане на позитивен климат в детската градина, медиация на конфликтни ситуации и др. според нуждите на детската градина и групата;

- повишени компетентности на участниците чрез осъществените дейности с децата в групата;

- формирани и развити социално-емоционални умения у децата в детската градина;

- повишена информираност и подобрени умения на учители и на родители за безопасно използване на информационните технологии от децата, съобразено с възрастта и защитата им в електронна среда;

- засилено взаимодействие на детската градина със семейството чрез проведени общностни събития, тематични родителски срещи и други инициативи.

Модул 2. Мониторинг и оценка на резултатите от прилагането на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ в детските градини и училищата:

- изготвен инструмент за мониторинг и оценка на НП „Без агресия за сигурна образователна среда“, посредством която се изпълнява Програмата „Стъпки заедно“;

- изготвени отчети от оценителните екипи, базирани на инструмента за оценка на Програмата;

- изготвен анализ с изведени изводи за резултати, устойчивост и предизвикателства, възможности за разширение на прилагането на Програмата „Стъпки заедно“, въведена в образователните институции чрез НП „Без агресия за сигурна образователна среда“.

Модул 3. Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование:

На училищно ниво

- изградена позитивна и приобщаваща образователна среда, в която се гарантира психичното благополучие на всяко дете;

- намалени нива на стрес, тревожност и неудовлетвореност в учениците, чрез навременното разпознаване на индивидуалните им нужди, което води до по-висока ангажираност в учебния процес и до по-добър общ климат в класната стая.

На ниво на педагогическите специалисти

- надградена професионална експертиза на началните учители за работа в многообразна класна стая;

- усвоени практически техники за гъвкаво управление на учебния час и за прилагане на доказани стратегии за подкрепа, които позволяват на учениците с обучителни трудности да напредват в усвояването на знанията успоредно със своите връстници.

На методическо ниво

- въведен съвременен и лесен за използване инструмент за скрининг на маркери за риск от обучителни трудности, включително дислексия, дисграфия и дискалкулия, при ученици в I – IV клас, който осигурява обективна и надеждна информация за образователния профил на учениците;

- разработено единно методическо ръководство с готови модели за работа, позволяващо по-ефективно педагогическо планиране и по-добра координация между началните учители, другите педагогически специалисти и родителите.

Модул 4. Подкрепа за продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности

- повишена социална и трудова компетентност на младежите с увреждания;
- подобрено ниво на самостоятелност и ежедневни умения;
- намаляване на риска от социална изолация след завършване на XII клас;
- подготвени кадри за защитена и подкрепена трудова заетост;
- създадена устойчива образователна и терапевтична среда.

6. БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА

Общ бюджет на програмата: 517 387,56 евро

Модули	Средства в евро
Модул 1. Детска градина без агресия за сигурна образователна среда	245 603,40
Модул 2. Мониторинг и оценка на резултатите от прилагането на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ в детските градини и училищата“	71 784,16
Модул 3. Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап	100 000,00
Модул 4. Подкрепа за продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности	100 000,00
Общ размер:	**517 387,56 евро**

7. ДОПУСТИМИ КАНДИДАТИ

Модул 1. Детска градина без агресия за сигурна образователна среда

- общински и частни детски градини на територията на Република България.

Всяка общинска детска градина може да кандидатства за реализиране на дейности по националната програма самостоятелно или в партньорство с частна детска градина,

Една частна детска градина е допустимо да участва в партньорство само с една общинска детска градина. Частната детска градина сама избира общинска детска градина за партньор и сключва договор по образец с нея за изпълнение на дейности по националната програма. Когато общинска детска градина е получила предложение за партньорство от повече частни детски градини, може да сключи договор за сътрудничество само с една избрана от нея частна детска градина.

Модул 2. Мониторинг и оценка на резултатите от прилагането на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ в детските градини и училищата:

- РУО; външни изпълнители, определени на основание на възлагателна процедура

Модул 3. Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование

- регионални центрове за подкрепа на процеса на приобщаващото образование (РЦППО)

Модул 4. Подкрепа за продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности

- специални училища за ученици със сензорни увреждания
- центрове за специална образователна подкрепа

8. СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

През учебната 2026/2027 година

9. МЕХАНИЗЪМ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Модул 1. Детска градина без агресия за сигурна образователна среда

Мониторингът се осъществява чрез проверки на място в детските градини, получили финансиране, от комисия от МОН и/или от РУО.

Мониторингът има за цел да предостави методическа подкрепа относно дейностите, посочени от детските градини за изпълнение с финансирани проекти по модулите от националната програма. В процеса на мониторинга детските градини методически се подпомагат за изпълнение на дейностите по програмата „Стъпки заедно“, която се въвежда чрез националната програма. На детските градини и училищата се предоставя информация за менторите (по един за всяка област), които подпомагат изпълнението на програмата „Стъпки заедно“. Мониторингът се извършва през учебната 2026 – 2027 година. Осъществява се в класираните по националната програма детски градини.

Средствата за мониторинг по Модул 1. по Програмата са в размер до 2556,46 евро и са част от бюджета на националната програма.

Модул 2. Мониторинг и оценка на резултатите от прилагането на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ в детските градини и училищата:

Изпълнението и отчитането на дейностите се осъществяват от бенефициентите – РУО, както и външен изпълнител, определен с възлагателна процедура, оценители, подбрани чрез процедура на кандидатстване, организирана на регионално ниво от РУО. При изпълнението на дейностите от Програмата се осъществява мониторинг от РУО чрез проверка на място. Той включва инструменти, съобразени със спецификата на дейностите по програмата, изготвяне на отчетен доклад. Отчитането на дейността по Модул 2 на програмата на национално ниво обобщава докладите на РУО за извършените мониторинг и оценка.

Средствата за мониторинг са на стойност 4200 евро (10 ч. по 15 евро за експерт от РУО, ангажиран с дейности по Програмата).

Модул 3. Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование:

Мониторинг чрез проверки на място от комисии на МОН/РУО и анализ на резултатите от приложения инструмент.

Средствата за мониторинг са на стойност до 2000 евро.

Модул 4. Подкрепа за продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности

Мониторинг чрез проверки на място от комисии на МОН/РУО и анализ на резултатите от приложения инструмент.

Средствата за мониторинг са на стойност до 2000 евро.

10. ДЕМАРКАЦИЯ И ДОПЪЛНЯЕМОСТ С ДРУГИ НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМИ ИЛИ ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИЛИ ДРУГИ МЕЖДУНАРОДНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

10.1. Дейностите и средствата по националната програма не могат да дублират дейности и средства с еднакво предназначение по други национални програми за развитие на образованието, друго национално финансиране, фондовете на Европейския съюз, както и други донорски програми, което се декларира от съответния бенефициент, подал проектно предложение/искане за финансиране.

10.2. Декларацията по т. 10.1. е задължителна и следва да съдържа следния текст: „Декларирам, че дейностите, за които кандидатствам, не са финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема или процедура от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма“.

11. ДОПУСТИМИ ДЕЙНОСТИ И СРОК НА ИЗПЪЛНЕНИЕ

11.1. Модул 1. Детска градина без агресия за сигурна образователна среда:

11.1.1. Провеждане на обучения в детската градина за надграждане на уменията на педагогическите специалисти за справяне с агресията, изграждане на позитивен климат в детската градина, развитие на емпатия, рефлексия, медиация на конфликтни ситуации и др.;

11.1.2. Провеждане на работа с децата в групата, свързани с установяване на «златни правила», поставяне на граници и развитие на емоционалната интелигентност и съпричастност при децата и др.;

11.1.3. Осъществяване на подкрепа на родителите чрез проучване на нуждите им и провеждане на общностни събития, тематични родителски срещи по теми, свързани с възможности и форми за информирано участие на родителите в живота на детската градина в посока изграждане на сигурна образователна среда посредством споделени ценности, ясни права и отговорности; сътрудничество със семейството при случаи на агресия при децата; създаване на възможности и форми за участие и информираност на всеки родител за развитието на детето му, вкл. за затруднения в развитието и поведението на детето му, и други инициативи, насочени към развитие на взаимодействието на детската градина и семейството, обучения за родители, свързани с развиване на емоционалната интелигентност при децата, поставяне на здравословни граници в общуването и отстояването, безопасно използване на информационните технологии от децата, съобразено с възрастта им, и др.

11.2. Модул 2. Мониторинг и оценка на резултатите от прилагането на Националната програма „Без агресия за сигурна образователна среда“ в детските градини и училищата:

11.2.1. Изготвянето на оценъчен инструмент – Карта за мониторинг и оценка, на НП „Без агресия за сигурна образователна среда“, посредством която се изпълнява Програмата „Стъпки заедно“, чрез възлагане на външен изпълнител.

11.2.2. Извършване на мониторинг от оценъчни екипи към РУО и изготвяне на отчети, базирани на работата с оценъчния инструмент, който е предоставен за целта.

11.2.3. Изготвяне на анализ с изведени изводи за резултати, устойчивост и предизвикателства, възможности за разширение на прилагането на Програмата „Без агресия за сигурна образователна среда“, чрез възлагане на външен изпълнител.

11.3. Модул 3. Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование:

11.3.1 Създаване на експертна работна група за разработване на „Инструмент за скрининг на маркери за риск от обучителни трудности, включително дислексия, дисграфия

и дискалкулия, при ученици в I – IV клас“ и на „Методическо ръководство за подкрепа и преодоляване на обучителните трудности в класната стая в начален етап“.

11.3.2. Организиране на практически семинари и уебинари за начални учители за работа с инструмента.

11.3.3. Апробиране на инструмента в реална среда в общообразователните училища и попълване на карта за обратна връзка от началните учители.

11.3.4. Провеждане на информационни кампании и срещи с родители за разясняване на маркерите и ролята на семейната среда.

11.4. Модул 4. Подкрепа за продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности

11.4.1. Професионално обучение по подходящи направления (художествен текстил, керамика, сувенири, градинарство и др.).

11.4.2. Практическо обучение в защитена среда.

11.4.3. Консултативно-диагностични дейности.

11.4.4. рехабилитация и терапия (физиотерапия, логопедия, арт и музикотерапия).

11.4.5. Подготовка за трудова реализация и социална интеграция.

12. ДОПУСТИМИ РАЗХОДИ И ЕТАПИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Модул 1. Детска градина без агресия за сигурна образователна среда

- възнаграждения на координатори по програмата;
- пакет от дейности, включващ: провеждане на семинари за педагогическите специалисти, надграждане на умения за справяне с агресията при децата, изграждане на позитивен климат в детската градина, развитие на емпатия, рефлексия, медиация на конфликтни ситуации и др. според нуждите на детската градина и групата; установяване на «златни правила», развитие на емоционалната интелигентност, безопасно използване на информационните технологии, съобразено с възрастта и безопасно пребиваване на децата в електронна среда, и др.; провеждане на дейности с децата, насочени към формиране и развитие на социално-емоционални умения, тематични родителски срещи и общностни събития и други инициативи, насочени към развитие на взаимодействието на детската градина и семейството.
- Обзавеждане на кътове за работа с родители, отдих на децата и сплотяващи форми на общуване (мека мебел, масички, столове, шкафове и други съгласно описанието в модула на програмата)

Максималната стойност на финансиране на един проект **за детска градина – 4093, 39 евро.**

Конкретната стойност за финансиране на една детска градина се определя от попълнения във формуляра за участие бюджет.

Етапи на финансиране по модул 1:

Модул 1. За изпълнение на дейностите по модула в началото на учебната година на детските градини се предоставя цялата сума, за която са кандидатствали и която следва да бъде разходвана до 31.07.2027 г.

Модул 2.

- Максималната стойност на финансиране на един пакет за един оценител е на стойност **624,00 евро** (вкл. 30 ч. оценителска дейност в три образователни институции по 15 евро на стойност 450 евро; 5 ч. по 15 евро за изготвяне на отчет за оценка на трите образователни институции, 33 евро за дневни за 3 дни еднодневни командировки по 11 евро, и по 66 евро за пътни за три дни – по 22 евро средно на пътуване).

За 56 оценители, по двама от област, необходимите средства са на стойност **39 144,00 евро.**

- За дейността по изготвяне на инструмент за оценка чрез възлагане на външен оценител – **22 000,00 евро.**

- За дейността по изготвяне на анализ с изведени изводи за резултати, устойчивост и предизвикателства, възможности за разширение на прилагането на Програмата „Стъпки заедно“, въведена в образователните институции чрез НП „Без агресия за сигурна образователна среда“ – **10 340,16 евро.**

Общо необходимите средства за Модул 2 са в размер на 71 784,16 евро, в т.ч. размера на средствата за дейността на експертите от РУО.

Етапи на финансиране по Модул 2.:

- За изпълнение на дейностите по Модула с утвърждаването на НП на РУО се завишава лимита с необходимите суми за обезпечаване на работата на оценъчните екипи и за дейността на експерта от РУО, ангажиран с изпълнение на Модула на Програмата в съответната област;

- Посредством доклади до министъра на образованието и науката се изготвят предложения за осъществяване на дейностите, предвидени да се осъществят от външни изпълнители по Модул 2 на Програмата, с проект на договори за изпълнение на дейностите.

- Средствата по модула от Програмата е необходимо да се разходват до 31.07.2027 г.

Модул 3.

- Средства за възнаграждения за лектори и експерти за изготвяне на инструмента и

на методическото ръководство.

- Разходи за печат на материали и лицензи за дигитални инструменти.
- Организационни разходи за семинари и работни срещи;

Етапи на финансиране на Модул 3:

За изпълнение на дейностите по модула в началото на учебната година на избрания РЦПППО изпълнител се предоставя цялата сума, за която е кандидатствал и която следва да бъде разходвана до 31.07.2027 г.

Модул 4. Подкрепа за продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности

- Средства за възнаграждения на учители, други педагогически специалисти, терапевти, рехабилитатори.
- Разходи за материали и консумативи.
- Разходи за популяризиране на дейностите.

Максималната стойност на финансиране на един проект **за специално училище за ученици със сензорни увреждания или ЦСОП – 5000,00 евро.**

Конкретната стойност за финансиране на едно специално училище за ученици със сензорни увреждания или на един ЦСОП се определя от попълнения във формуляра за участие бюджет.

Етапи на финансиране на Модул 4:

За изпълнение на дейностите по модула в началото на учебната година на класираните специални училища за ученици със сензорни увреждания и ЦСОП се предоставя цялата сума, за която са кандидатствали и която следва да бъде разходвана до 31.08.2027 г.

13. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

Модул 1. Детска градина без агресия за сигурна образователна среда

13.1. Необходими документи за кандидатстване по Модул 1:

13.1.1. Придружително писмо от директора на детската градина.

13.1.2. Формуляр за кандидатстване (образецът на формуляра се публикува на електронната страница на МОН в 10-дневен срок след одобряването на програмата от Министерския съвет), който съдържа:

- информация за детската градина;
- обосновка на проекта;
- цели;
- очаквани резултати;

- описание на предвидените дейности за постигане на целите на модула по програмата;

- участници – брой деца, брой педагогически специалисти, родители;

- ресурси за реализиране на дейностите;

- финансов план/бюджет.

13.1.3. Решение на педагогическия съвет за кандидатстване на детската градина по модула на националната програма.

13.1.4. Декларация за липса на двойно финансиране по т. 13.2. (по образец).

13.2. Изисквания към проектните предложения по Модул 1 и срок за подаване на проектните предложения:

Всяка детска градина може да кандидатства само с един проект по модула.

Придружителното писмо, формулярът за кандидатстване, решението на педагогическия съвет и декларацията за кандидатстване по модула на националната програма се изпращат **на хартиен носител** в МОН, дирекция „Приобщаващо образование“, в срок **до 30 (тридесет) календарни дни** след датата на одобряването на програмата от Министерския съвет.

Модул 3. Ранно разпознаване и подкрепа при обучителни трудности в начален етап на основното образование:

13.3.1. Придружително писмо от директора на РЦПППО.

13.3.2. Формуляр за кандидатстване (образецът на формуляра се публикува на електронната страница на МОН в 10-дневен срок след одобряването на програмата от Министерския съвет), който съдържа:

- информация за РЦПППО;

- обосновка на проекта;

- цели;

- очаквани резултати;

- описание на предвидените дейности за постигане на целите на модула по програмата;

- участници – брой ученици, брой начални учители и други педагогически специалисти, брой родители;

- ресурси за реализиране на дейностите;

- финансов план/бюджет.

13.3.3 Решение на педагогическия съвет за кандидатстване на РЦПППО по модула на националната програма.

13.3.4. Декларация за липса на двойно финансиране по т. 10.1. (по образец).

Изисквания към проектните предложения и срок за подаване на проектните предложения:

Всеки РЦПППО може да кандидатства само с един проект по модула. Придружителното писмо, формулярът за кандидатстване, решението на педагогическия съвет и декларацията за кандидатстване по модула на националната програма се изпращат на хартиен носител в МОН, в срок до 30 (тридесет) календарни дни след датата на одобряването на програмата от Министерския съвет.

Модул 4. Подкрепа за продължаващо професионално обучение на младежи със специални образователни потребности

13.4. Необходими документи за кандидатстване по модул 1:

13.4.1. Придружително писмо от директора на специалното училище за ученици със сензорни увреждания или от директора на ЦСОП.

13.4.2. Формуляр за кандидатстване (образецът на формуляра се публикува на електронната страница на МОН в 10-дневен срок след одобряването на програмата от Министерския съвет), който съдържа:

- информация за образователната институция;
- обосновка на проекта;
- цели;
- очаквани резултати;
- описание на предвидените дейности за постигане на целите на модула по програмата;
- участници – брой младежи, брой педагогически специалисти, родители и т.н.;
- ресурси за реализиране на дейностите;
- финансов план/бюджет.

13.4.3. Решение на педагогическия съвет за кандидатстване на образователната институция по модула на националната програма.

13.4.4. Декларация за липса на двойно финансиране по т. 13.2. (по образец).

Изисквания към проектните предложения по модул 4 и срок за подаване на проектните предложения:

Всяко специално училище за ученици със сензорни увреждания или всеки ЦСОП може да кандидатства само с един проект по модула.

Придружителното писмо, формулярът за кандидатстване, решението на педагогическия съвет и декларацията за кандидатстване по модула на националната програма се изпращат **на хартиен носител** в МОН, дирекция „Приобщаващо образование“,

в срок **до 30 (тридесет) календарни дни** след датата на одобряването на програмата от Министерския съвет.

14. ПРОЦЕДУРА ЗА РАЗГЛЕЖДАНЕ И ОДОБРЕНИЕ НА ПРОЕКТНИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Модул 1.:

14.1. Разглеждане и оценяване на документите:

Оценяването се извършва от комисия, определена със заповед на министъра на образованието и науката, която разглежда, оценява и класира проектите **в срок до 60 дни след крайната дата за приемането на проектните предложения**.

Класирането на проектните предложения се извършва в низходящ ред според получените при оценяването точки.

Финансират се проектните предложения само на класираните детски градини и училища съгласно утвърден от министъра на образованието и науката списък.

Размерът на средствата, който се предоставя на съответната детска градина, не може да превишава посочената обща сума на бюджета от проектното му предложение.

14.2. Критерии за оценка на проектните предложения:

- Административно съответствие за пълно и точно попълване на формуляра – 20 точки, при непълна документация – 0 точки.

- Съответствие между цели, дейности и очаквани резултати – до 20 точки.

- Целесъобразно разпределение на заявените средства по бюджетни дейности – до 30 точки.

- Целесъобразност на изпълняваните дейности, наличие на подпомагащи специалисти, планирани обучения, специализирани пространства – кътове и др. – до 30 точки.

Максималният брой точки е 100.

Модул 2.:

14.3. Разглеждане и оценяване на документите

Комисия, определена със заповед на началника на всяко едно от 28-те РУО определя по двама оценители за всяка област, като единият е ментор по НП в РЦППО, а другият е педагогически специалист, изпълнявал длъжността „координатор“ по НП „Без агресия за сигурна образователна среда“.

Критериите за подбор на педагогически специалист, изпълнявал длъжността „координатор“ по НП „Без агресия за сигурна образователна среда“, в институцията, в която е назначен, се отнасят до наличието на видими за общността и областта резултати.

Модул 3.:

14.4. Разглеждане и оценяване на документите:

Оценяването се извършва от комисия, определена със заповед на министъра на образованието и науката, която разглежда, оценява и класира проектите в срок до 60 дни след крайната дата за приемането на проектните предложения.

Класирането на проектните предложения се извършва в низходящ ред според получените при оценяването точки.

Избира се и се финансира само проектното предложение на първия класиран по точки РЦПППО.

Размерът на средствата, който се предоставя на класирания на първо място РЦПППО, не може да превишава посочената обща сума на бюджета от проектното му предложение.

14.5. Критерии за оценка на проектните предложения:

- Административно съответствие за пълно и точно попълване на формуляра – 20 точки, при непълна документация – 0 точки.

- Съответствие между цели, дейности и очаквани резултати – до 20 точки.

- Целесъобразно разпределение на заявените средства по бюджетни дейности – до 30 точки.

- Целесъобразност на изпълняваните дейности, наличие на подпомагащи специалисти, планирани обучения – до 30 точки.

Максималният брой точки за оценка на едно проектно предложение е 100.

Модул 4.:

14.6. Разглеждане и оценяване на документите:

Оценяването се извършва от комисия, определена със заповед на министъра на образованието и науката, която разглежда, оценява и класира проектите **в срок до 60 дни след крайната дата за приемането на проектните предложения**.

Класирането на проектните предложения се извършва в низходящ ред според получените при оценяването точки.

Финансират се проектните предложения само на класираните специални училища за ученици със сензорни увреждания и ЦСОП съгласно утвърден от министъра на образованието и науката списък.

Размерът на средствата, който се предоставя на съответното специално училище за ученици със сензорни увреждания или на съответния ЦСОП, не може да превишава посочената обща сума на бюджета от проектното му предложение.

14.7. Критерии за оценка на проектните предложения:

- Административно съответствие за пълно и точно попълване на формуляра – 20 точки, при непълна документация – 0 точки.

- Съответствие между цели, дейности и очаквани резултати – до 20 точки.

- Целесъобразно разпределение на заявените средства по бюджетни дейности – до 30 точки.

- Целесъобразност на изпълняваните дейности – до 30 точки.

Максималният брой точки е 100.

13. ОТЧИТАНЕ НА ПРОЕКТИТЕ

По **Модул 1.** Детските градини, получили финансиране по националната програма, изготвят и представят в Министерството на образованието и науката в срок до 30.09.2027 г. отчет за фактически извършените разходи и за цялостното изпълнение на дейностите по националната програма.

По **Модул 2.** Осъществените дейности се отчитат чрез изготвените оценъчна карта, анализ, изготвен от външен извършител, оценъчни отчети на оценителите, доклади от началниците на РУО, обобщаващи отчетите на оценителите в срок до 30.09.2027 г.

По **Модул 3.** РЦПППО, получил финансиране по модула от националната програма, изготвя и представя в Министерството на образованието и науката в срок до 30.09.2027 г. отчет за фактически извършените разходи и за цялостното изпълнение на дейностите по модула от националната програма.

По **Модул 4.** Специалните училища за ученици със сензорни увреждания и ЦСОП, получили финансиране по националната програма, изготвят и представят в Министерството на образованието и науката в срок до 30.09.2027 г. отчет за фактически извършените разходи и за цялостното изпълнение на дейностите по националната програма.

Министерството на образованието и науката изготвя обобщен отчет за националната програма.